

Velja po pošti:

Za celo leto naprej . . . K 26—
za en mesec . . . " 2—20
za Nemčijo celoletno . . . " 29—
za ostalo inozemstvo . . . " 35—

V Ljubljani na dom:

Za celo leto naprej . . . K 24—
za en mesec . . . " 2—
V upravi prejemajo mesečno . . . 1:70

Sobotna izdaja:

za celo leto . . . " 7—
za Nemčijo celoletno . . . " 9—
za ostalo inozemstvo . . . " 12—

SLOVENEK

Inserati:

Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 18 v
za dvakrat . . . " 15 "
za trikrat . . . " 13 "
za večkrat primeren popust.

Poročna oznaka, zabavale, esmirnice itd.:
enostolpna pettivrsta po 20 vin.

Poslano:

enostolpna pettivrsta po 40 vin.

Izhaja vsak dan, izvenemil ne-
delje in praznike, ob 5. uri pop.
Redna letna priloga Vozni red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ograke 26.511,
bosn.-herc. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani

Glavna skupščina štajerskega
pododbora Zadrugne zveze.

V sredo, dne 24. junija t. l., se je vršila v prostorni dvorani Katoliškega delavskega društva v Mariboru, Splavarska ul. 46, glavna skupščina spodnještaj. zadrug, ki so članice Zadrugne Zveze v Ljubljani. Skupščino je posetilo okrog 60 zastopnikov raznih zadrug, kateri so z veseljem in zanimanjem sledili posameznim točkam dnevnega reda. Skupščino je otvoril točno ob deseti uri predsednik Pododbora veleč. g. dr. Josip Hohnjec. Predsedstvo je vodil predsednik centrale Zadrugne Zveze v Ljubljani dr. Janez Ev. Krek, drž. in dež. poslanec, kateri je pozdravil vse navzoče, posebej drž. poslanca dr. Korošca, dr. Verstovška, dež. poslanca Ozmeča in zastopnika c. kr. Kmetijske družbe za Štajersko profesorja Gabr. Majcena.

Po zanimivem nagovoru in pozdravu g. predsednika je podal nadrevizor Vladimir Pušenjak poročilo o delovanju pododbora za rač. leto 1913. V svojem poročilu je izvajal:

Pododbor je končal 6. leto svojega delovanja. Kljub gospodarskim neugodnostim in krizam je naša organizacija napredovala. Število članic je zelo naraslo, zanimanje za organizacijo raste od dne do dne. Koncem leta 1913. je štel Pododbor 117 članic, in sicer: 85 Raiffeisenovk, 15 posojilnic mešanega ustroja, 6 kmetijskih zadrug, 4 strojne zadrug, 2 stavbinski zadrugi, 2 pašniški zadrugi, 1 obrtna zadruga, 1 mlekarska zadruga, 1 zadruga za vnovčenje živine. — Ne samo število, ampak tudi poslovni obseg zadrug napreduje zelo. Vzlasti napredujejo posojilnice. Koncem leta 1913. izkazujejo 27.197 članov, promet znaša 28 in pol milijona kron, hranilne vloge so narasle na 19.760.000 K, posojila na 17.100.000 kron, čisti dobiček vseh posojilnic znaša 81.200 K, rezervni zakladi 770.000 K. Cela organizacija izkazuje 1.690.000 K odvišnega denarja. V primeri s statistiko lanskega leta (1912) se vidi znaten napredek; zadrugne štejejo 2000 članov več kot leta 1912., promet je za en milijon kron večji ko leta 1912., hranilne vloge tudi za en milijon kron večje nego leta 1912., sorazmerno so narasli čisti dobički, in rezerve so se zvečale za 80.000 K. — Tekom treh let, ako bo

organizacija napredovala v isti smeri ko doslej, bodo dosegle štajerske članice Zadrugne Zveze rezervni zaklad v znesku 1.000.000 K. Napredek gospodarskih zadrug je tudi zadovoljiv. Gospodarske zadrugne štejejo 1982 članov, prometa je bilo 609.000 K, čisti dobički znašajo 2676 K, rezervni zakladi pa 16.300 K. Vse zadrugne naše organizacije štejejo nad 30.000 članov, promet znaša 29.000.000 K, čisti dobiček okrog 84.000 K, rezervni zakladi nad 786.000 kron. —

Iz nadaljnjih izvajanj poročila o delovanju pododbora posnamemo, da je pododbor posvetil veliko truda in paznosti gospodarskemu pouku. Priredilo se je 6 gospodarskih in zadrugnih tečajev, 12 okrožnih zadrugnih shodov, 26 predavanj ob priliki občinih zborov posojilnic. V celem je bilo 52 dni v letu posvečenih gospodarskemu pouku. Revizij i. s. rednih je izvršil pododbor v letu 1913. 38, razentega pa več instrukcij za nove tajnike. Zanimivemu poročilu dela za ljudski blagor je sledilo živahno odobravanje.

Nato je predsednik zborovanja predlagal izvolitev novega odbora in so bili izvoljeni soglasno vsi dosedanj člani pododbora. Predsednikom dr. J. Hohnjec, odbornikom pa drž. in dež. poslanci dr. Anton Korošec, dr. Karl Verstovšek, dr. Ivan Benkovič, odvetnik dr. Josip Leskovar, kanonik M. Matek, dež. posl. Ozmeč Josip in mesto odstopivšega g. župnika Goriškega Martin Medved, župnik v Laporju.

Po soglasni izvolitvi je govoril predsednik Zadrugne Zveze dr. Janez Ev. Krek o temi: Zadrugništvo, moč naroda. Svoja velenimiva izvajanja, katera je podal na podlagi izkušenj, katere si je pridobil med Poljaki na Danskem in Poznanjskem, je sklenil s pozivom na delo na zadrugnem polju, katero bo prineslo kmečkemu ljudstvu blagostanje. Neutrudnemu voditelju jugoslovanskega zadrugništva so zbrani skupščinarji živahno pritrdjevali.

Nato je predaval gospod nadrevizor Vladimir Pušenjak o izkušnjah iz zadrugne prakse. Predavanje je bilo jako zanimivo in je vsebovalo zlate nauke za naše posojilničarje. Po predavanju se je vnela jako živahna debata, v katero so posegli dr. Leskovar, dr. Krek, tajnik Žličar, Robinšek in drugi. — Nato je predsednik Pododbora veleč. gospod dr. Hohnjec zaključil nad dve uri trajajočo skupščino.

stal tujec njegov gost. In dolžnost mu je bila sedaj, da brani svojega gosta in preliče zanj kri, če bi bilo treba. In kateri Sloven bi bil storil drugače? A seljani so se obrnili proti starešini in so ga pognali sramotno od doma. — Uvideli so tedaj Sloveni svojo krivdo, in kesali so se. A kako naj popravijo zdaj svojo krivico? In vstali so možje, pa so svetovali, naj se napoté preko gora k Radegostu in ga prosijo, naj jim odpusti in se vrne nazaj v domovino.

A tedaj je vzbuhnila vojna, in poti niso bile več varne. Čakali so torej seljani boljših časov. Poslušali so zdaj sivega svečenika, ki jim je pravil z navdušenimi besedami o Kristu. Odrešeniku trpečih ljudi. V začetku jim niso šle besede v dušo, in so se posmehovali naskrivnem tujemu žreču. A čim bolj so ga poslušali, tembolj jim je ugajal novi nauk. Ob tilih večerih se je zgrinjalo staro in mlado okrog košate lipe, kjer je stal svečenik Razor in govoril z milimi besedami o Kristu. Vedno bolj so se nagibali k novi veri, in ko se je dal krstiti tedanji starešina Pribignjev z vso svojo družino, so drugi za drugim h Kristovi veri. Zažgali so svetišče boga Svetovida in njegov gaj so posekali. Solze radosti so tekale svečeniku po licih, ko je videl, koliko blagoslova ima njegov

Dr. J. K.: Jezikovno pravo od
leta 1852. do 1867.

To dobo končujemo z uveljavljenjem § 19. državnega temeljnega zakona o splošnih državljanskih pravicah dne 21. decembra 1867. Izprva se je germanizatorna smer zopet obnovila. Po letu 1860. pa srečamo blagodejno izpremembo. V sodni in politični službi se je raba slovenščine v tej dobi podrobno določila. Odločilni znak te dobe je pa ta, da nastopajo kot glavni nasprotniki uveljavljenju narodne ravnopravnosti Nemci kot narod in njihovega nacionalnega duha prevzeti uradniki po posameznih kronovinah, ne pa toliko osrednji državni uradi.

1. Sodišča.

a) Kaz. pravdni red dne 29. julija 1853 določa v § 123. protokoliranje prič, ki ne znajo sodnega jezika, v jeziku prič in v poverjenem prevodu sodnega jezika. (Povedali smo že, da je za koroške slovenske okraje in Kranjsko tudi slovenščina sodni jezik.)

b) V izvenspornih rečeh se morajo prošnje vlagati v enem pri sodišču običajnih jezikov. Pat. 9. avgusta 1854.

c) Kandidatje za sodno službo, ki znajo kak deželni jezik, ki je običajen v okrožju sodišča, delajo izpit, če to zahtevajo, deloma tudi v tem jeziku. V usposobljenostnem dekretu se nato označi, v katerih jezikih so sposobni poslovati. Ces. nar. 10. oktobra 1854.

č) Ako sodišče zahteva sestavo kakega akta ali zaslišanje kake priče v kazenskem postopanju pri sodišču kake druge dežele, kjer se utegne akt sestaviti v jeziku, ki pri tem sodišču ni običajen, ki zanj nimajo ne sposobnega uradnika, ne tolmača, mora zaproseno sodišče na prošnjo pridejati aktu tudi poverjen nemški prevod.

d) Justična naredba dne 15. marca 1862 za nadsodišči Gradec in Trst, št. 865, je tako važna, da jo priobčujemo v izvorniku v celem obsegu. Takole slove:

Aus den vorgelegten Berichten der unterstehenden Gerichte hat das Justizministerium die Überzeugung gewonnen, daß eine Anwendung der in mehreren Landestheilen des dortigen Oberlandesgerichtssprengels üblichen slavischen Sprachen bei den Gerichten in demselben ausgedehnten Maße, wie solche für andere von Slaven bewohnte

Königreiche und Länder¹ bereits vorgeschrieben ist, dermal mit Rücksicht auf die Sicherheit und Beschleunigung der Rechtspflege und auf den Umstand, daß nicht allen Beamten und Advokaten des dortigen Sprengels die vollkommene Kenntnis der slavischen Schriftsprache zu Gebote steht, noch nicht durchführbar sei. Damit jedoch den berechtigten Bestrebungen der slavischen Bevölkerung in Bezug auf den Gebrauch der slavischen Sprache bei den Gerichten des dortigen Oberlandesgerichtssprengels mit Beachtung der dermal bestehenden Sachlage soweit als möglich Rechnung getragen werde, findet das Justizministerium für alle jene Gerichtssprengel, welche von Slaven bewohnt werden, anzuordnen:

1. Daß die Gerichte in Fällen, in welchen sie mit Parteien, die ausschließlich der slavischen Sprache kundig sind, zu verhandeln haben, die Verhöre der Angeschuldigten und die Vernehmungen von Zeugen in Strafsachen nach Thunlichkeit in slavischer Sprache aufzunehmen und wenigstens die entscheidenden Stellen des Beschuldigten oder des Zeugen in slavischer Sprache zu Protokoll zu bringen haben:

2. daß Protokolle über Eidablegung, die von slavischen Parteien in slavischer Sprache erfolgen, nach Möglichkeit stets in slavischer Sprache abzufassen sind, und wenigstens die Eidesformel in dieser Sprache in das Protokoll einzutragen ist;

3. ist darauf zu sehen, daß bei Straf- und Schlußverhandlungen mit Beschuldigten, die bloß der slavischen Sprache kundig sind, die dabei fungierenden Gerichtspersonen nebst den staatsanwaltschaftlichen Beamten und Verteidiger der slavischen Sprache vollkommen mächtig seien, die Verhandlung sonach in slavischer Sprache erfolge und das Urtheil und nach Thunlichkeit auch dessen Gründe in dieser Sprache kundgemacht werden;

4. sind in den erwähnten Landestheilen von den Gerichten Eingaben, die in slavischer Sprache überreicht werden, anzunehmen und, soweit es thunlich ist, den slavischen

¹ Misli se tu na češke, zlasti pa na moravske Čehe in na gališke Poljake.

LISTEK.

Razor.

Slika iz davnih dni.
(Dalje.)

In Borut je pravil, kako ga je pogljal oče od doma in kako je iskal po vojski svečenika; kako ga je vleklo silno hrepenenje do doma in kako je silal klic na pomoč. Vsemu temu se je čudil Volčan. Potem pa je pripovedoval, kako je prišel v selo Rogovino, kjer je bil prej Radegost starešina. Našel je tam svečenika Razorja, ki je učil seljane Kristusovih nauk. Skoro vse je že pokrstil. Pač se je bil zgodil čudež. Seljani, ki so že spomladil grozili svečeniku s smrtjo, so se kar naenkrat izpremenili. Prišel je bil svečenik Razor. Neustrašeno je stopil pred nje, pa jim je očital z gorečimi besedami krivico, ki so jo storili Radegostu, prejšnjemu starešini. In ljudje so res spoznali krivico in so se pričeli kesati. Spominjali so se zaslug vrliga starešine, pa jim je bilo žal, da so mu vzeli brez pomisleka čast in pravo. Saj se je držal samo postave; vzprejel je pod svojo streho neznanega svečenika in mu je ponudil sol in kruh. Tako je po-

trud in napor. Noč in dan je hvalil Boga in je klečal in molil.

Tedaj pa je ponehala vojna. Razširila se je hipoma po vsem Gorotanu govorica o krvavem boju tam gori ob šumeči Dravi. Proslavljali so junake in še posebno so proslavljali mladca, ki se je obnašal tako hrabro v boju in je rešil življenje starešini Volčanu. Povsod so imenovali s ponosom ime mladega borca. Svečenik Razor se je vznemiril, ko je slišal, da ni bil oni mladec nihče drugi nego Borut, sin Radegostov. Kako pride Borut v vojno? Oj, gotovo se mu je zgodilo nekaj posebnega. Ničveč ni mogel obstajati v Rogovini, in tako je sklenil, da odpotuje preko gora. Pribignjev ga je hotel spremljati.

Takrat pa je prišel iz Brnice starašina Volčan. Frinesel jim je podrobne novice o boju in je pravil navdušeno o Borutu, sinu Radegostovem. Hudo mu je bilo, da je žalil spomladil Radegosta, ki je prišel v Brnico. Zato pa se je napotil pod bele snežnike, da prosi Radegosta oproščenja.

In tako so se napotili Razor, Volčan in Pribignjev preko gore. Ze so bili skoro v dolini na drugi strani, ko sta jih zasledila Bedanec in Kosobrin. Kakor volk svoj plen, tako sta jih zasledovala in čakala prilike, da jih napadeta. Posebno svečenika Razorja je pa-

zil Kosobrin. Kajti neprijetno mu je bilo, ko je videl svojega nekdajnjega starešino, ki ga je spominjal na sramotne dni. In tam ob Korenskem jezercu se jima je ponudila ugodna prilika. Na zeleni trati so se hoteli možje odpočiti. Vsedli so se — a takrat je padla zanjka okrog Volčana, pa ga je pritisknila na tla. Pribignjev je poskočil, da bi rešil tovariša in branil samega sebe. A tudi njega je podrla zanjka na tla. K svečeniku pa je skočil Kosobrin in mu zasadi bodalce v prsi. Starček se je zgrudil in iz rane mu je brizgnila kri.

Prišla sta razbojnika, da oplenita ujeta Slovena. A nič posebnega nista našla pri njima. Vreči sta ju hotela v jezero; toda tedaj sta popadala sama v hladni grob, zadeta od Borutovih puščic.

Tako je pripovedoval Volčan. Borut pa se je čudil, in od veselja bi bil zavriskal, da ni ležal na nosilih smrtno ranjeni svečenik. Glej, vse se je izšlo srečno in dobro. Dobil je nazaj oče čast in pravo in ni mu treba več žalovati. Oj, to bo vesel oba, oja, to se bo radovala uboga mati! Le eden čut je vznemirjal Boruta in ga je navdajal z žalostjo: Kaj poreče oče, ko stopi pred njega? Ali ga zapodi spet v daljni svet? — To je premišljeval, in glava se mu je klonila vedno niže na prsi.

Parteien die Erledigungen hierüber in slavischer Sprache hinauszugehen;

5. wird gestattet, im Falle des sich etwa zeigenden Bedürfnisses für Vorladungen aller Art, Vormundschaftsdecrete, Angelobungsprotokolle, Todesfallaufnahmen, Edicte und für kleinere sich stets gleich bleibende Bescheide die erforderlichen Drucksorten in der slavischen Sprache beizuschaffen und denselben gemäß die Ausfertigungen in der slavischen Sprache für slavische Parteien hinauszugeben.

Diese Bestimmungen sind den unterstehenden Gerichten zur Darnachachtung bekanntzugeben, und es wird zugleich dem Oberlandesgerichts-Präsidium verordnet, bei Besetzung von Dienststellen in den slavischen Landestheilen auch auf die Kenntniss der slavischen Sprache besonderen Bedacht zu nehmen und in diesem Sinne auch für die dem Justizministerium zur Besetzung vorbehaltenen Dienststellen die Vorschläge zu erstatten.

K. točki 4. določa justičnega ministra odlok na nadsodišči v Gradcu in Trstu dne 20. oktobra 1866, da spada med imenovane vloge tudi vlaganje tožb in drugih vlog v spornem postopanju (Rechtsklagen und andere Eingaben in streitigen Rechtsangelegenheiten). Ta odlok se nanaša na poseben slučaj, ko se tožbena vloga v slovenščini ni hotela sprejeti, češ, da to ne stoji v prej navedeni naredbi. Pač smešna ostroga nemškega petelina.

K. točki 5. naroča just. min. nadsodiščema v Gradcu in Trstu dne 27. januarja 1866, naj ukažejo podrejenim sodiščem, da v večjem obsegu rabijo omenjene slovenske tiskovine (einen ausgedehnteren Gebrauch der erwähnten Drucksorten). — Tudi ta odlok je imel svoj razlog edino v smešnem sovizumu Slovencev nasprotnih sodnikov, ki so v točki 5. izrečeno dopustnost tako razlagali, da se za slovenske tiskovine sploh niso menili. V zgodovini nemških in nemškutarskih sodnikov med našim narodom ne pomenjata ta dva zadnja odloka ravno lovorjevih peres.

Za Kranjsko je izdalo justično ministrstvo dne 5. septembra 1867, št. 8636, poseben odlok potom graškega nadsodišča, ki slove:

Aus dem ... gelieferten Nachweise über die Sprachkenntnisse der Gerichts- und Staatsanwaltschaftsbeamten und der Notare in Krain hat das Justizministerium die erfreuliche Überzeugung gewonnen, daß die weitest aus größte Zahl der gerichtlichen und staatsanwaltschaftlichen Concepts- und Kanzleibeamten, sowie der Notare der slovenischen Landessprache in Wort und Schrift in genügendem Maße mächtig ist, und es daher bei dieser Sachlage keinem Anstande unterliegen könne, daß bei den Gerichtshöfen, Staatsanwaltschaften und Bezirksgerichten in Krain Protokolle über Vernehmungen von Parteien, welche nur der slovenischen Sprache kundig sind, von nun an stets in der slovenischen Sprache aufgenommen werden, was nicht nur im Interesse der Justizpflege förderlich erscheint, sondern auch von den der slovenischen Nationalität angehörigen Parteien, Landtags- und Reichstagsdeputierten und selbst vom Landtage des Herzogtums Krain mit Recht angestrebt wird.

Das Justizministerium findet deshalb unter Bezugnahme auf die Justizministerialverordnung vom 15. März 1862, Z. 865, womit der Gebrauch der slovenischen Sprache in bestimmten Fällen bei Gericht nur nach Möglichkeit und Thunlichkeit angeordnet wurde, nunmehr den sämtlichen Gerichten des Herzogtums Krain vorzuschreiben:

1. alle Protokolle über Verhöre von nur der slovenischen Sprache kundigen Zeugen im streitigen und nicht streitigen Civilverfahren,

2. alle Protokolle über Eidesablegungen und namentlich alle Eidesformeln, wenn die Schwörenden nur der slovenischen Sprache mächtig sind,

3. alle Verhörsprotokolle im Strafverfahren mit nur der slovenischen Sprache kundigen Angeschuldigten und Zeugen von nun an stets in der slovenischen Sprache aufzunehmen, d. h. nicht bloß, wie es bisher hie und da geschehen sein soll, die Angaben und Erklärungen solcher Parteien und Zeugen in slovenischer Sprache anzuhören, dann aber ganz oder theilweise in deutscher Übersetzung ins Protokoll niederzuschreiben, sondern dieselbe

auch nach ihrem vollen Inhalte in slovenischer Sprache ins Protokoll aufzunehmen.

Das Justizministerium erwartet, daß dieser Anordnung pünktlich Folge geleistet, die Handhabung derselben vom Oberlandesgerichte genau überwacht und hierdurch weiteren Beschwerden vorgebeugt werden wird.

Sollte bei einem oder dem anderen Gerichte die Zusammensetzung des Personals so beschaffen sein, daß dieselbe der Durchführung obiger Anordnung hinderlich wäre, so wolle eine entsprechende Personalveränderung verfügt oder nöthigenfalls beim Justizministerium beantragt werden.

Te določbe, v kolikor se ne tičejo samo Kranjske, so se uveljavile tudi za tržaško nadsodišče, torej tudi za Sežano in Devin (kasneje Komen) in za Kanal, Tolmin, Bovec, Ajdovščino in goriško okolico ter Cirkno, kjer se je prej po čudapolni modrosti z odloki justičnega ministrstva dne 5. februarja 1852, dne 13. novembra 1852 in 10. decembra 1856 z izjemami za laški jezik zaukazala nemščina kot notranji in pretežno tudi za zunanji uradni jezik. Prvič zasledimo v prvem imenovanjih odlokov razliko med notranjim (Geschäftssprache für den inneren Dienst) in zunanjim jezikom.² Za glavno se prijemlješ, ko bereš v zadnjem odloku, da je nemščina uvedena kot sodni jezik v notranji in zunanji službi v Cerknem in Komnu in da se ukazuje tudi za Podgrad. V Trstu in Gorici morajo po tem odloku del. okr. sodišča sprejemati tudi izvensporne nemške vloge in nemško reševati; ravno tako izdajati nemške razsodbe v spornih rečeh, če sta obe stranki nemški obravnavali.

V navedenih naredbah in odlokih se določa, naj se po možnosti (nach Thunlichkeit, nach Möglichkeit, soweit es thunlich ist) v kazenskem postopanju zasllišjo obtoženci in priče, ki znajo samo slovenski, v slovenščini, protokoliirajo naj se prisege slovenskih strank v slovenskem jeziku slovenski, naj se vzroki kazenskih razsodb po slovenski obravnavi slovenski objavijo, naj se rešitve vlog (tudi tožb) slovenski izdajo.

Zaukazano je pa za vse slučaje, da se morajo odločilni deli zaslīb pričin obtožencev in formula prisege slovenski protokoliirati, da morajo biti pri kazenskih in sklepnih obravnavah z obtoženci, ki znajo samo slovenski, sodniki, državni pravdniki in zagovorniki popolnoma večji slovenščine, da mora biti obravnavna slovenska in razsodba tudi, da se morajo sprejemati slovenske vloge od vseh, torej tudi od takih, kateri znajo nemški. Dovoljujejo se razni slovenski formularji: pozivi, varuški dekreti itd. — Gledati se mora pri nastavljanju na jezikovno kvalifikacijo uradnikov.

Za Kranjsko se določa od 5. sept. 1867 dalje protokoliiranje vseh zaslīb pričin v spornem in nespornem in v kazenskem postopanju in obdolžencev, ki ne znajo nemški, v polnem obsegu v slovenščini; ravno tako protokoliiranje priseg takih oseb, katere ne znajo nemški. — Posebno značilno pa je, da se naroča, naj se vse ukrene, da se premesté sodniki, če je to za izvršitev teh ukazov potrebno.

Omejuje se torej glede na zaslīb, obravnave in izdaje razsodb slovenščina na osebe, ki drugega jezika ne znajo. Vloge v slovenščini pa sme vsakdo vlagati, ravno tako je raba slovenskih obrazcev za vsakega Slovenca dopustna in jo morajo sodišča gojiti; tudi priseči ima pravico slovenski vsak Slovenec, če tudi zna nemški.

Glavno vprašanje je pa, kaj pomenjajo besede »po možnosti« v naredbi iz leta 1862. Zvezane so te besede z uvidom, kjer se pravi, da se v slovenskih pokrajinah ne more dati slovenščini toliko pravic, kolikor po drugih slovenskih deželah, češ, da to še ni izpeljivo. Vzroka za to se navajata dva: prvič ozir na varnost in povsipešenje pravnega življenja in drugič, ker vsi uradniki in odvetniki ne znajo popolnoma slovenski. Zato se daje naredba glede na tedanje razmere (mit Beachtung der dernal bestehenden Sachlage). Prvi razlog ne more pomenjati drugega, nego to, da slovenščina še ni dovolj razvita. To je iz odloka justičnega ministrstva dne 18. aprila 1882 jasno razvidno, kjer se govori o tem, da slovenščina polagoma

stopa v višjo stopnjo razvoja in razširjenosti. (Prim. okrožnico dež. vlade v Ljubljani dne 20. sept. 1867, kjer se poudarja, da je slovenščina hitro napredovala.) Glavni pa je drugi razlog, ker ni dovolj slovenščine večjih uradnikov, kar je razvidno iz navedenega odloka justičnega ministrstva za Kranjsko dne 5. septembra 1867. Za Kranjsko se je namreč določba »po možnosti« brž odpravila, ko se je doglalo, da je dovolj jezikovno sposobnih sodnikov in notarjev. V tem odloku se naroča, naj se ravna po sodišču po njem, da ne bo novih pritožb. Te besede morejo imeti samo ta zmisel, da bi morali sodniki (še preden se je uzakonil jezikovni § 19.) sami skrbeti, da čim najbolj napreduje raba slovenskega jezika, in se »po možnosti« tolmači vedno v prid slovenščini, ne pa narobe.

Iz tega sledi: Ko bi imeli v jezikovnem oziru pri sodiščih danes sambo naredbo iz leta 1862., bi vendar moralo vse to, kar se v nji »po možnosti« velevala, že zdavnej biti v praksi uvedeno, ker je naš jezik za vsako pravno rabo popolnoma razvit in ker je dovolj jezikovno sposobnih sodnih uradnikov, ter se ukaz, naj se pri nastavljanju gleda na jezikovno kvalifikacijo, prav lahko izvršuje. Kdor še danes s tem »po možnosti« zakriva svoje germanizatorne namene in ogrija svoje sovraštvo do Slovencev, je navaden, in še precej omejen rabulist.

Anarhija v Albaniji.

Prek Bib Doda poražen in vjet? — Knez pred odpovedjo prestolu.

»Agenzia Stefani« poroča 23. t. m. ob 10. uri 30 minut zvečer: Vstaši so porazili in vjeli Prek Bib Dodo, a ga izpustili proti častni besedi na svobodo. Podrobnosti do 7. zvečer v Rimu niso bile znane. Avstrijski korespondenčni urad pa poroča (23. t. m. ob 10. zvečer), da je Prek Bib Doda pri Irmiju z gričev vstaše preginal in zopet 5 km naprej prodr. V Rimu sodijo, da bi vstaši ne bili Prek Bib Dode porazili, če bi bil napad energičneje izvedel. Na Dunaju še ne potrjujejo, da bi bil Prek Bib Doda poražen, a pristavljajo, da če je to res, ni izključeno, da bi se moral knez iz Albanije umakniti in bi v tem slučaju prevzela vlado mednarodna kontrolna komisija.

Položaj v Draču.

Prebivalstvo v Draču je pričelo 23. t. m. graditi utrdbe in odstranjevati grmovje. 24. so baje bila dela že izvršena. Vstaši so bili mirni in so se medtem na svojih gričih utrjevali. Nizozemski major Kroon je zahteval, da morajo tudi italijanski časniki graditi utrdbe, češ, da delajo tudi avstrijski in nemški časniki. Italijanski časniki so sodelovanje odklonili in se pritožili na kontrolno komisijo, ki je odločila, da italijanskim časnikiarjem ni potreba delati utrdb. Prebivalstvo je le nerado delalo. Drač je zdaj zagrajen s trikratno žično ograjo. Vstaši so še zdaj v zvezi s svetilnimi signali z Dračem. Pričakuje se odločilen boj, ker so se pogajanja z vstaši razbila. Le mal del vstašev je za to, da bi se knez in albanska zastava priznala.

Boji pri Elbassanu.

Potrjuje se, da so vstaši vzeli Elbassan. Poleg vladnih vojakov so vjeli vstaši tudi nizozemska častnika majorja Mölsena in stotnika Reinera. Knezu zveste čete, ki jim poveljuje Nurr-Eddin bej, so vstaši zopet porazili in jih vrgli nazaj v smeri proti Berat. Zaplenili so tudi dva topova. Pri Lušni poraženi kneževi pristaši, ki jim je poveljeval major Bezim, so se v Fieri umaknili. Poveljniku v Valoni je poveljnik v Fieriju brezžično brzojavil, da mesta ne bo mogel držati. Perar so že vstaši zavzeli. Nacionalisti beže v Valono, kjer vlada velik strah.

Essad paša

ni ušel iz Neapolja, kakor se je včeraj poročalo, marveč biva s svojo ženo še vedno v neapeljskem Grandhotelu. »Reichspost« poroča iz Milana, da ko so vstaši zavzeli Elbassan, so proglasili Essad pašo za albanskega kneza.

Orientska konferenca v Peterburgu.

Iz Peterburga se poroča, da je pri Sazonovu zborovala konferenca, ki so se je udeležili francoski, angleški in italijanski poslanik. Razpravljali so o orientskem in najbrže tudi o albanskem vprašanju. Senzacija je seveda vzbudilo, ker se je tudi italijanski poslanik konference udeležil.

Avstrijski instruktorski častniki v Albaniji.

Knez Viljem je avstrijsko vlado naprosil, da bi mu poslala instruktorske častnike, ki so absolvirali albanski tečaj.

Iza Boljetinac

je sklenil, da se vrne v Srbijo in je naprosil srbskega zastopnika v Draču, da naj mu izposluje pri svoji vladi dovoljenje za povratek.

SRBIJA.

Srbski kralj obolev in imenoval začasno za regenta prestolonaslednika. — Srbska skupščina razpuščena.

Kralj Peter je izdal oklic, ki so ga sopolpisali vsi ministri, da mu bolezni onemogočuje izvrševati vladarske posle in da bo, dokler bo bolan, v njegovem imenu vladal prestolonaslednik princ Aleksander. — V seji srbske skupščine dne 24. t. m. je notranji minister Protić prečital kraljev ukaz, s katerim se skupščina razpušči. Nove volitve so razpisane na 14. avgusta, nova skupščina je sklicana 23. septembra.

PRESTOLONASLEDNIK V BOSNI IN HERCEGOVINI.

Danes so se pričele v Bosni velike vojaške vaje, ki jih vodi deželni načelnik in generalni nadzornik fem. Potiorek v navzočnosti nadvojvode prestolonaslednika Franc Ferdinanda in načelnika generalnega štaba barona Conrada. Vojaki so minuli teden dokončali brigadne vaje; včeraj so počivali. Vojake, ki se vaj udeležujejo, so razdelili v 8 gorskih brigad, jih je približno 40 bataljonov in do 20 havbičnih in gorskih topničarskih brigad, 23.000 do 26.000 mož. Danes zjutraj ob 7. uri se je odpeljal prestolonaslednik v dvornem posebnem vlaklu iz Metkoviča v Mostar, kamor je prišel ob 8. uri 23 minut dopoldne. Prestolonaslednik se je po sprejemu peljal z avtomobilom po mestu. Ob pol 10. uri dopoldne je nadaljeval vožnjo iz Mostarja v Hidže, kamor se je pripeljal ob 3. popoldne. V petek in soboto bodo vaje. V nedeljo 28. t. m. bo nadvojvoda prestolonaslednik ob 9. uri prisostvoval tihi sv. maši, ob 9. uri 25 minut se odpelje s posebnim dvornim vlakom v Sarajevo in se ob 9. uri 50 minut pripelje v Filipovićevo taborišče, ki si ga ogleda in se ob 10. uri odpelje z avtomobilom k mestni hiši, kjer ga pozdravita župan in oba podžupana. Ob pol 1. uri bo diné v konaku, ob 2. uri se odpelje nazaj v Hidže, kjer bo ob 7. uri zvečer dvorna pojedina. Ob 9. uri zvečer se nadvojvoda prestolonaslednik odpelje s posebnim dvornim vlakom v Metkovič, kamor se pripelje 29. t. m. ob 5. uri zjutraj in se prepelje z »Dalmatom« na vojno ladjo »Viribus Unitis«. Na vojni ladji bo prisostvoval tihi sv. maši. V Trstu se bo izkrcal ob Molu San Carlu in se 29. t. m. zvečer odpelje z južnega kolodvora na Dunaj, kamor se pripelje 30. t. m. dopoldne.

NADVOJVODA FRANC SALVATOR

se je danes ob pol 9. uri zjutraj pripeljal v Zagreb, kjer ostane do večera. Nadvojvoda pregleduje zaloge »Hrvaškega rdečega križa«.

HRVATSKI SABOR

je 24. t. m. sklenil v tretjem branju postavo o povišanju uradniških plač, rešil poročilo peticijskega odseka in pričel proračunsko razpravo. Nadomestne volitve za Radičev mandat v okraju Ludbreg so zopet razpisane. Radič namerava zopet kandidirati. Poslanec Zagorac je z ozirom na svojo bolezen odložil svoj mandat v regni-kolarni deputaciji.

GOVOR NEMŠKEGA CESARJA VILJEMA.

Cesar Viljem se je udeležil dineja severno-amerikega regatnega društva na parniku »Viktoria Luise« Hamburg-Amerika družbe. Pri dineju je cesar Viljem govoril napitnico, v kateri je naglašal, da z veseljem zasleduje športni napredek, ki usposablja narod za resna podjetja. Hvalil je nemško tehniko in se spomnil največje sedanje ladje »Bismarck«, ki so jo pred nekaterimi dnevi izpustili v morje. Ko se je ta ladja v morje izpustila, so vsa srca hitreje bila in se spominjala velikega časa velikega cesarja in njegovega železnega svetovalca. Vedno moramo biti v položaju, je končal cesar, da tudi mi izvajamo eno najboljših od železnega kanclerja izrečenih besedi in moramo tako živeti, da lahko vsak čas z njim rečemo: »Nemci se bojimo samo Boga, drugega pa čisto nič in nobenega na tem svetu.«

ANGLEŽI IN RUSI.

Ruski car Nikolaj je zaslīšal dne 24. t. m. angleškega admirala Beattyja in njegovo soprogo in poveljnike ladij v Kronstadt došlega angleškega brodivja.

GREKI IN TURKI.

Carigrasko časopisje opozarja na grško mobilizacijo in objavlja oklice vojnega ministra, ki opozarja, da je vsak Osmanec podvržen vojaški službi.

¹ Drugo točko, kjer se govori o sprejemanju (aufnehmen) izjav, so nemškutarski sodniki izvrševali tako, kakor odlok navaja, kakor bi jim bilo ukazano, naj rabijo slovenščino kar morejo malo. Delali so s tem pač politiko, ne pa službe!

² Graško nadsodišče je še danes bolj nego kdaj res najboljši varuh takih določb!

³ Občevanje uradov med seboj je po min. ukazu dne 26. januarja 1866 stvar eksekutive.

Občni zbor Leonove družbe

se je vršil včeraj popoldne ob zelo veliki udeležbi. Dosedanji predsednik dr. J. Gruden je v svojem nagovoru razložil program prenovljene L. D. Leonova družba je svoj program v toliko razširila, da ne bo več gojila samo znanosti, ampak hoče sploh »gojiti književnost v prosep krščanske kulture« (§ 1.). Poleg materialne kulture moramo namreč gojiti tudi duševno kulturo, ki je cvet narodnega življenja in daje narodu veljavo pred svetom ter pravico do eksistence. Gojiti moramo krščansko kulturo in v »književnosti uveljavljati katoliška načela« (§ 1.), ker bi sicer podlegli v boju proti krščanskim elementom. Nasprotniki krščanstva so se proti »krščanstvu« že od nekdaj borili s kulturnimi sredstvi, izkušali kristjane izključiti od kulturnega dela ter jih proglasiti za manjvredne. Zatorej moramo z lastnimi kulturnimi organizacijami delati za obrambo in prosep krščanske kulture. Proti oni znanosti in književnosti, ki ima očitno ali prikrito protiverske namene, moramo nastopiti s spisi, ki bodo v književnem oziru vsaj enakovredni, po svojih vodilnih idejah pa krščanski.

Ker hoče L. D. razširiti svoj delokrog, zato se bo število odbornikov pomnožilo (21 odbornikov), a odbor bo vrhutega privzel še nekoliko svetovalec, ki bodo odbor podpirali. Poglavito pa je, da se pomnoži število udov, da se požiivi in razširi zanimanje za L. D. Saj je odbor le nekaj izvršilni organ članov, oziroma občinstva. V ta namen so se po novih pravih pogoji za pristop članov znatno olajšali. Redni ud postane lahko vsak, kdor plača letnino 6 K. Za pridobivanje udov se bodo ustanovila poverjenstva.

Potem se je izvršila volitev novega odbora. Izvoljeni so bili naslednji odborniki:

Dr. J. Adlešič, dr. A. Breznik, dr. Izidor Cankar, dr. K. Capuder, dr. J. Debevec, dr. F. Detela, F. S. Finžgar, I. Grafenauer, dr. F. Grivec, dr. J. Gruden, A. Kalan, dr. F. Kotnik (Celovec), dr. F. Kovačič (Maribor), dr. J. Mantuani, dr. M. Opeka, F. Pengov, J. Puntar, dr. G. Rant, dr. J. Srebrnič (Gorica), dr. F. Stele, dr. A. Ušeničnik.

Za pregledovalca računov sta bila izvoljena dr. Iv. Svetina in dr. Vinko Šarabon.

Dr. Opeka je stavil naslednji predlog: Ob mejniku dveh dob v zgodovini L. D. je prav, da se spomnimo moža, ki je dal povod, da se je L. D. ustanovila, moža, čigar ime se bo še stoletja s spoštovanjem imenovalo, namreč škofa dr. A. Mahnič ter ga izvolimo za častnega člana. Z navdušenjem sprejeto.

Prof. dr. K. Capuder predlaga, da se izvoli za častnega člana odlični in požrtvovalni znanstvenik profesor dr. F. Kos, s čigar »Gradivom za zgodovino Slovencev« si je L. D. pridobila velikih zaslug za domačo zgodovino. Predlog je bil per acclamationem soglasno sprejet.

Po obnem zboru se je odbor takole konstituiral: Za predsednika je bil izvoljen dr. J. Gruden, za podpredsednika ravnatelj dr. J. Mantuani, za blagajnika ravnatelj dr. F. Detela, za tajnika dr. F. Grivec. Seja o književnem programu se bo nadaljevala v sredo, dne 2. julija ob 6. uri popoldne. Sklenilo se je, da se odbornikom ne bodo pošiljala posebna vabila k sejam, ampak, da bo zadostovalo naznanilo v »Slovenču«.

Gasilske slavnosti na Bledu.

Kranjska deželna gasilska zveza ima v nedeljo, dne 28. t. m., svoj drugi občni zbor na blejskem otoku. Dozdaj je priglasiženih že okrog 500 gasilcev-udeležnikov. Posebnega vlaka ni bilo mogoče dobiti zaradi dveh praznikov. Zato se vozimo z jutranjim vlakom ob 6. uri z državnega kolodvora v Šiški. Tukaj vstopi čez 200 gasilcev in domžalska godba. Na postaji Lesce izstopimo ter korakamo na Bled pred občinski dom, kjer ima pozdravni nagovor blejski župan g. Fr. Rus načelnik mlinskega gasilnega društva gosp. Mih. Tavčar. Vsa društva z domžalsko, jeseniško, bohinjsko-bistriško in gorjansko godbo odkorakajo potem na Mlino, odkoder je prevoz na blejski otok. Tam je najprej sv. maša, ki jo daruje Zvezni duhovnik g. prof. Luka Arh, potem gasilski tabor, na katerem govori deželni odbornik dr. Pegan in drugi govorniki. Nato odhod na Mlino, defilacija in razhod. Delegati imajo pa v Petranovem steklenem salonu občni zbor Kranjske deželne gasilske zveze. — Ob 3. uri popoldne ima novoustanovljeno gasilno društvo Mlino na

Bledu slavnost blagoslovljenja gasilnega doma, bencinmotorske brzgalne in drugega gasilnega orodja. Slavnostni govornik je g. deželni poslanec Iv. Piber. Po blagoslovu je vaju z bencinmotoriko. Potem pa velika vrtna ljudska veselica pri Petranu. — Povratek v Ljubljano, državni kolodvor od 8. uri 15 minut zvečer.

Za to slavnost izdaja načelstvo gasilcem sledeča podrobna navodila:

Že pri vstopu na vlak v Šiški naj se pazi na strogo ločitev po krajevnih skupinah: Gorenjci naj gredo v svoj vagon, Dolenjci v svojega, ravnotako Notranjci v svojega. Tudi tov. delegatje naj se drže skupaj. Ko se pripeljemo ob pol 8. uri v Lesce, se uredimo na cesti pred kolodvorom v sprevid takole: Na cesti bo stalo v primernih razdaljah 5 tablic z napisih petih skupin našega sprevida: 1. Zvezni odbor, 2. delegatje, 3. Gorenjska, 4. Dolenjska, 5. Notranjska. H kateri skupini tedaj kdo spada, naj gre k njeni tablici in se v njenem obližju postavi. Vsako skupino bo potem njej prideleni po-bočnik-reditelj, katerega se bo spoznalo po čezprsnih trobojnicah, spravil v red in prosim nujno vse tov. poveljnike, da se rediteljevim besedam brezpogojno uklonijo. Ko pridemo na Bled, bo tu bržkone mal odmor in že sedaj opozarjamo tov. poveljnike, da se čas, ki bo za ta odmor določen, nikakor ne sme raztegniti. Pri nato sledečem ukrcavanju na otok bo treba največjega mira in reda ter pazljivosti, da se ne pripeti kaka neizgoda. Mesta, na katerih se bode ukrcali, vam bodo pokazali vaši reditelji ali njih namestniki. Da se bo vse lažje izvedlo, še enkrat priporočam, da naj se vsak vkrci samo na onem mestu, katerega mu bo odkazal reditelj, ne pa da bi letal od enega čolna do drugega in s tem begal sebe in druge. Seveda se pri tako veliki množici ne boste mogli vsi naenkrat ukrcati in bo treba malo počakati. Pri sv. maši ste navzoči v romarski cerkvi na otoku, po sv. maši pa se postavite vsaka skupina zase na ravninici otoka, kjer se vrši gasilski tabor. Pri nato se vršičem prevozu nazaj se izkrcate pri vrtu kneza Windischgractza in odkorakate skozi ta vrt na cesto, kjer vas reditelji uredi v četverstopce za defilacijski pohod. Omenjam še, da velja prevoznina v čolnu za osebo 20 vin. in prosim vse, da imejte ta denar že naprej pripravljen, da ne bo pri plačevanju nepotrebne zamude. Pri prehodu čez knez Windischgractzov vrt ravnajte previdno, da se ne poškodujejo nasadi. Po defilaciji imate kosilo, in sicer: Zvezni odbor, delegatje in Gorenjska skupina pri Petranu, Dolenjska in Notranjska pa v obeh Petranu sosednih gostilnah. Delegatje pa imajo še pred kosilom občni zbor, katerega se, kolikor bo dopuščal prostor, tudi vsak drug gasilec lahko udeleži. Po obedu je pa vsakdo prost. Ob 3. uri popoldne je blagoslovljenje bencinmotorne brzgalne na Mlinem, katere slavnosti naj bi se kolikor mogoče veliko število gasilcev, udeležilo. Ob četrtni na 6. uro je nastop za odhod v Lesce z godbo na čelu. Kdor pa hoče oditi šele z nočnim vlakom, ta pa mora oditi z Bleda ob pol 9. uri zvečer.

ČEŠKO-NEMŠKE KONFERENCE.

Praga. Češke stranke bodo končno odgovorile na predlog nemških državnih poslancev s Češkega prihodnji teden. Poprej se bodo posamezne češke stranke posvetovalle o predlogu. V skupni seji čeških strank se bo sestavilo besedilo odgovora, ki bo pa bržkone negativen, kakor kažejo glasovi v češkem časopisju. Da se sedanja pravna akcija popolnoma ne razbije, bodo menda stavili Čehi predlog za sestavo odbora iz vrst sedanjih udeležnikov pravnih pogajanj. Ta odbor bi imel nalogo, do jeseni poučiti vso snov pravne akcije in jo potem predložiti udeležencem konferenc. Iz poročil iz obeh nacionalnih taborov je razvidno, da je smatrati akcijo za sklicanje državnega zbora k poletnemu zasedanju kot brezuspešno in da gre pri sedanjih pogajanjih le za to, da se pravna pogajanja popolnoma ne prekinijo, temveč pripravi tla za jesensko zasedanje parlamenta in za istočasni razpis volitev za češki deželni zbor.

Smirnsko pristenišče obdano s pomorskimi minami.

Trst, 24. junija 1914.

Pomorska oblast v Smirni naznanja, da je smirnsko pristenišče pri vходу obdano s pomorskimi minami. Pred črto položnih min se nahaja bojna ladja, ki daje trgovskim ladjam smer plovitve, kakor tudi znamenja, predpisana po mednarodnem pravu. V slučaju zanemarjanja predpisov

odklanjajo smirnske oblasti vsako odgovornost. Po noči je plovitba prepovedana. Vsako ladjo mora spremljati pilot.

Z ozirom na poročilo smirnske pomorske oblasti so nekateri kapitani avstrijskega Lloydja izjavili, da si ne upajo pristajati v smirnskem pristenišču s parniki, ki vozijo na tesalijsko-smirnski črti, ker ni absolutno izključeno, da s parniki kljub večjemu vodstvu smirnskih pilotov ne naleté na kako pomorsko mino, ki so pred lukó zelo gosto posejane.

SPOMIN NA GOSPOSVETSKO POLJE.

+ Petstoletnica zadnjega umeščanja koroških vojvod v slovenskem jeziku se slovesno praznuje letos po celi Sloveniji. Dr. Valentin Rožič je sestavil v pouk ljudstvu kratko zgodovino o tej zgodovinski petstoletnici z naslovom: »Spomin na Gosposvetsko polje«. Naj se naš narod pouči in naj se zave, kako slavno zgodovino-preteklost imajo Slovenci. Zato prosimo, da bi vsi rodoljubi, posebno pa knjigotrožci, čč. gg. duhovniki, izobraževalna društva, čitalnice in sploh vse naše organizacije, zlasti mladinske, širile ta lep spomin, ta najdražji biser slovenske zgodovine med slovenski narod. Trgovci in razprodajalci dobijo pri večjem številu običajni trgovski popust. — Knjižica se dobi v Celovcu pri založniku dr. Valentinu Rožiču (»Mohorjev dom«), potem v papirni trgovini S. K. S. Z. (v hotelu Traubinger) v Celovcu, kakor tudi po drugih slovenskih knjigarnah. Čisti dobiček je pisatelj namenil za narodne namene koroških Slovencev.

Slovenci! Zanetite povsod na naši zgodovinski slovenski zemlji velike kresove v soboto dne 4. julija na predvečer praznika sv. Cirila in Metoda. Kresovi naj bodo znak naše stare pravde!

Dnevne novice.

+ Liberalci kot pomagači nemških nacionalcev. Na nemškem »Volkstagu« v Celovcu je govoril v imenu kranjskih Nemcev dr. Eger, ki je dejal, da hočejo Nemce na Kranjskem popolnoma zatreti. To svojo trditev je dokazoval z važnimi izpremembami, ki so se zgodile za časa vlade S. L. S. v deželi. Skliceval se je na novi občinski volilni red, s katerim je bila v mnogih občinah, n. pr. v Trzinu odvzeta Nemcem večina v občinskih odborih, nadalje na novi cestni zakon, na novo lo zakon o šolskem nadzorstvu itd. Govoril je torej proti zakonu, ki dajo primerno veljavo večini kranjskega prebivalstva. Grajal je tiste reforme v deželi, katerim so nasprotovali tudi naši liberalci in ki jih naši liberalci še vedno napadajo. Dr. Eger je govoril proti tem za ljudstvo važnim izpremembam s stališča nemškega nacionalizma. Ali ne trbijo torej slovenski liberalci v nemško-nacionalen rog, ako nastopajo proti važnim napravam S. L. S., ki so dale slovenskemu ljudstvu v deželi ono veljavo, ki mu gre z ozirom na njegovo moč in večino?

— Slomškova zveza priredi v četrtek, dne 2. julija zborovanje v Mokronogu v šolskih prostorih. Na tem zborovanju se ustanovi nova podružnica za krški okraj. Spored: 1. Hospitacija v III. razredu, nastopi gđna Randl. 2. Predavanje g. c. kr. okr. šolskega nadzornika Ljud. Stiasnya: »Poslovni spisi v ljudskih šolah na deželi.« 3. Razstava ženskih ročnih del šole v Mokronogu in pon. šole v Trzinu; obnem tudi risarij in drugih šolskih izdelkov. 4. Slučajnosti. — Kdor se udeleži skupnega obeda (2 K za osebo), naj se zglaši pri vodstvu šole vsaj do 29. junija. Na kolodvoru bodo na razpolago vozovi brezplačno. K obilni udeležbi vabi vse tovariše in tovarišice ter prijatelje, posebno one krškega okraja predsedstvo Slomškove zveze.

— Velik shod za dekleta in žene priredi Dekliška zveza v Ribnici dne 28. t. m. pri slavni romarski cerkvi pri Novi Štifi. Ob pol 3. uri popoldanska služba božja v cerkvi s cerkvenim govorom, govori preč. g. dekan Skubic. Nato shod pred cerkvijo, na katerem govorijo: g. dr. Hohnjec, deželni poslanec g. K. Škulj i. dr. Vmes nastopijo pevske dekliške zbori. Vabijo se vse Dekliške Mar. družbe, Dekliške zveze, dekleta in žene cele ribniške dekanije in sosesčine. Shod bo posvečen narodni misli in delu ženskih organizacij.

— Na adresi okrajnega glavarstva v Postojni. Ker je »Slovenec« že prinesel pritožbo, da je poslancu Ribnikarju najbrže kdo od glavarstva dal prepis imenikov za zadnjo državnozbornsko volitev, ker jih drugače liberalci sploh ne bi mogli dobiti in ker nam prihajajo tudi vprašanja, kako je to, da so dobili liberalci od glavarstva na razpolago kar na stotine praznih glasovnic, med tem, ko so jih naši pristaši dobili jako — težko, mora biti pri glavarstvu nekdo, ki je liberalcem zelo naklonjen. Sicer je pa najbolj pametno, ako se od vseh občin naše stranke pritožbe zberejo in našim poslancem izroče.

— Iz Knežaka. Preteklo nedeljo se je vršila javna telovadba Orlov na Urbančičevem travniku. Kot povsodi, je tudi ta dan bil v okolici večkrat huda naliv. Zato so žalibog izostali Orli iz Košane in Postojne. Drugače bi bila udeležba od strani odsekov kakor občinstva gotovo veliko večja. Vkljub temu se je zbralo okoli 500 ljudi na slavnostnem prostoru. Posebno moramo pohvaliti vrle Trnovčane, ki so se pripeljali na paterih vozovih, okrašenih s trobojnico na našo veselico. Bilo je z »Orli« vred okoli 100 mož. Slavnostni prostor je bil lepo okrašen z zastavami in mlaji, ravnotako tudi cesta ob sprejemu. Telovadba se je izvršila ob najlepšem vremenu. Vojaki, ki so tukaj na vajah, so z velikim zanimanjem sledili telovadbi. Pred odhodom je pozdravil »Orle« v vezani besedi Ivan Baloh, kar je vzbudilo velikansko navdušenje. Po telovadbi se je razvila pri Urbančiču prijetna zabava. Pred mrakom so »Orli« odšli. Ljudstvo, tudi nasprotniki so se spodobno obnašali. Samo pred Česnikovo gostilno sta Orle nadržala en vojak in en civilist, ko so se »Orli« odpeljali. Pa naši »Orli« so — fantje. Voz so ustavili, stopila sta doli brata Zaje in Zganjar ter v roke vzela hujšaka, na kar so utihnili. Prihodnji zlet »Orlov« bo 19. julija v Št. Petru, na kar že sedaj opozarjamo.

— Na Šenturški gori praznujejo slovesno na Urhovo nedeljo dne 5. julija 150letnico, odkar je zidana in posvečena farna cerkev sv. Urha. Ob 10. uri je svečano cerkveno opravilo. Popoldne po litanijah pa priredi kat. sl. izobraževalno društvo ob svoji petletnici ljudsko veselico z igro. Uljudno vabimo!

— Vič. Društveni romarski izlet na Trsat, Opatijo in Postojnsko jamo. Čas zglasitve za zanimivi izlet k Materi Božji na Trsat, katerega bo priredilo tuk. kat. slov. izobr. društvo, se vedno bolj bliža koncu. Kdor torej želi obiskati čudodelno M. B. Tersatsko, poskusiti prijetno vožnjo od Reke do Opatije in videti naravno čudo slavnostne Postojnske jame, ima zdaj najlepšo priliko. Naši društveni izleti, katere smo priredili do zdaj so se vselej obnesli v splošno zadovoljnost. Tudi ta bo gotovo nudil udeležencem duhovnih tolažb pri M. B. in lepega ter koristnega razvedrila pri obisku morja, Opatije in Postojnske jame. Ako bo šlo vse po sreči, nas bo spremljala tudi naša društvena godba. Tisti, ki se nam mislijo še pridružiti, naj blagovolijo vsaj do 1. julija se zglasti in na tukajnji župni urad poslati 9 K za stroške za vožnjo po železnici in po morju in za vstopnino v Postojnsko jamo. Somišljeniki! skupaj, da poletimo dne 18. julija k južnim svojim sbratom Hrvatom. — Umrli je včeraj št. 73 starejšim ljubljancem dobro znana Marija Lužar, (Miklavova Mica). V nekdanji gostilni pri »Miklavu« na Glincah je bila znana vsled točne in dobre postrežbe. Rojena je bila v bivšem »Viderčanovem gradu« pod Rožnikom, kjer je zdaj lepa vila gosp. Kollmanna. Pogreb bo v petek jutraj ob 6. uri s sv. mašo na Viču.

— Iz Vrema. Včeraj 23. t. m. so dobili zopet dva ponesrečena premogarja, ki sta bila danes pokopana. Trdijo, da sta Janez Grbec s Škofljega in Andrej Vatovec iz Gor. Vrem.

— Dogodke v Albaniji in druge nemire na Balkanu moremo zasledovati le če imamo nov slovenski zemljevid Balkana. Kdor si je omislil že ta veliki zemljevid balkanskega polotoka, z novimi in starimi mejami Balkanskih držav, ki je izšel v zalogi Katoliške Bukvarne v Ljubljani naj si donaroči še krasno knjigo »Vojška na Balkanu«; za elegantno broširan izvod mu je treba doplačati samo 4 K 50 vin. Knjiga je elegantno opremljena, obsega vse polno slik, načrtov, umetniških tabel, vojnih prizorov, skic itd. in ima izredno nizko ceno.

— C. kr. poštna hranilnica je imela leta 1913. 198,508,845 kron vlog, zaloga v šekovnem prometu je znašala 391 milijonov 928,267 kron, stanje državnih papirjev pa 419,318,322 kron. Kosmati dobiček je znašal l. 1913. 22,110,780 K,

po odbitih izdatkih 11.611.702 K je znašal čisti dobiček 10.499.078 K.

— **Analfabeti na Hrvatskem.** Statistični podatki ljudskega štetja leta 1910. izkazujejo na Hrvatskem 2.621.954 prebivalcev, od katerih je bilo otrok pod šestim letom starosti 427.285. Izmed 2.194.669 ljudi je znalo brati in pisati 1.153.784 ali 52,58% prebivalstva. Samo čitati jih zna 32.826, to je 1,49%. Niti čitati in niti pisati ne zna v Hrvatski je v Slavoniji torej 1.008.057 oseb, to je 45,93%. Število ženskih analfabetov je večje kot moških: moških analfabetov je 402.277, ženskih pa 605.780. Na Hrvatskem je zaradi pomanjkanja učiteljstva zaprtih 13 šol. To število neprestano fluktuiralo. V 405 šolah je uveden poldnevni pouk. Od 295 suplentskih učiteljskih moči je 155 brez kvalifikacije. Dne 1. januarja 1914 je bilo javnih nižjih ljudskih šol 1525, višjih ljudskih šol 34, ženskih strokovnih šol 1587. Učitelj je bilo 1. januarja 1914 na nižjih ljudskih šolah 2913, na višjih ljudskih šolah 167, na ženskih strokovnih šolah 78. V šolskem letu 1911/1912 je bilo šoloobveznih otrok 312.911, a v šolo jih je hodilo le 96.825. Ponavljajno šolo bi moralo posecati 86.398 otrok, a je hodilo vanjo le 50.015. To so žalostne številke.

— **Obtožnica proti Viktorju Grossu in drugovom v Zagrebu** je postala pravomočna. Obtoženi so: 37letni gradbeni podjetnik Viktor Gross, židovske vere, oženjen in oče enega deteta, že večkrat predkaznovan, radi dveh slučajev zločina posilstva, prestopka proti javni pravosti in prestopka proti odredbam v javno varnost; 28letna Slava Veršec, omožena in mati enega deteta, hišnica, že opetovano predkaznovana, radi zločina zvodništva, zakriviljenega nad več nedolžnimi deklicami, radi so krivde na zločinu posilstva v dveh slučajih in radi prestopka proti javni pravosti z zvodništvom; 37letni Mirko Reberski, brivski pomočnik, radi prestopka proti javni pravosti z zvodništvom; 27letni Krunoslav Rosandić, bivši policijski agent, radi zločina zlorabe uradne oblasti.

— **Litija.** Na vojaški nabor v Litijo za litijski sodni okraj dne 15., 16. in 17. junija t. l. je bilo poklicanih 479 fantov; prišlo pa je 394 fantov. Potrjenih je bilo 132 fantov. Poleg teh so bili potrjeni še štirje prostovoljci in pa 6 tujevc.

— **Nove umetniške trobarvne razglednice o vstoličenju zadnjega vojvode v slovenskem jeziku** naj se naročajo po dopisnici pri »Slovenski Straži«. Vsak Slovenec naj v letošnjem jubilejnim letu rabi te razglednice — na teh razglednicah čestitajte ob godovih in drugih sličnih prilikah!

Štaterske novice.

Š Kje je dr. Kukovec in drugovi? Liberalni listi so zahtevali, naj se predloži zadeva, kako je skrbel dr. Verstovšek za kmete, ki so bili udeleženi pri liberalni šoštanjski posojilnici, kakemu narodnemu svetu. Slov. Kmečka Zveza je sklicala v to svrhu za zadnjo nedeljo, dne 21. t. m., javen, vsakemu narodnemu Slovencu dostopen shod v Šoštanju. Dr. Verstovšek je prišel na ta shod ter razložil zbranemu narodu, koliko in kaj je storil za kmete v posojilnični zadevi. Koga ni bilo? Liberalnih voditeljev! Ni bilo dr. Kukovca, dr. Božiča, Stieblerja, Kuneja i. dr. Niso upali priti pred šoštanjski narodni svet, ki je najbolj poučen o celi zadevi in je torej tudi najlažje sodil. In kako je sodba izpadla? Soglasno, tudi z glasovi krajevnih liberalcev, se je sprejela sledeča sodba: »Zborovalci, zbrani na shodu S. K. Z. dne 21. junija v Šoštanju, izrekajo svojemu deželnemu in državnemu poslancu g. dr. Karolu Verstovšku popolno zaupanje in posebno zahvalo radi njegovega velikega in nesebičnega truda in dela pri polomu šoštanjske posojilnice, s katerim je obvaroval prizadeto kmečko ljudstvo velike denarne škode in celi okraj splošnega gospodarskega poloma. Prosimo naj brezobzirno še v zadnjem trenutku štiti one posestnike, ki bi morali mesto voditeljev celjske Zadrugne Zveze plačati nad 70.000 K znašajoči znesek. Ker se temu najbolj ustavljajo listi in odločilni krogi celjske liberalne stranke, koje voditelj dr. Kukovec se ne upa prikazati več na naših shodih, zato obsojamo s studom do protikmečko stališče liberalne stranke in iz tega stališča izvirajočo ostudno gonjo proti našemu prijatelju in zaščitniku poslancu dr. Verstovšku po slovenskih in nemških liberalnih listih. Naj se tolaži z resnico: Kdor blato odvaža, se ne more izogniti, da bi na njegove čevlje ne priletelo tudi blato.« Shodu, ki je izrekel to obsodbo nad liberalnimi zadrugarji, je predsedoval župan Škruba iz Topoličice.

Š **Razpust graškega občinskega sveta.** V večerajšnji seji graškega občinskega sveta je podžupan dr. Bercht

naznanil, da odpade redna seja; namestnik grof Clary da je doposlal dopis, s katerim razpušča graški občinski svet in odreja nove volitve, ker manjka med 48. občinskimi svetniki 18 odstopivših svetnikov. Proti razpustu je dopuščen rekurz na notranje ministrstvo v štirih tednih, ki pa nima odločilne moči. Dokler se ne snide nov občinski svet, bo vodil posle občinskega sveta kot vladni komisar c. kr. dvorni svetnik Anton Underrain pl. Meising, ki mu mora podžupan vse posle izročiti. Dr. Gargitter je nato izjavil v imenu uradniške stranke, da njegova stranka ni za to, da se vloži rekurz, ker se v tej državi ne dobi pravica; odločijo naj volilci! Prečital je dolgo izjavo. Soc. demokrat Pongratz je proti razpustu najodločnejše protestiral. Podžupan dr. Bercht je s kratkim nagovorom zaključil sejo, ki je trajala komaj četrt ure. Med gromenjem in ploho so bivši graški občinski svetniki zapustili graški rotovž. Vladni komisar, dvorni svetnik Underrain je že enkrat vodil občinske posle, in sicer od 25. aprila do 4. novembra 1912. — V Gradcu imajo zdaj popolen absolutizem; ni državnega, ni štajerskega deželnega zbora in zdaj so jim še vladnega komisarja postavili.

Š **Gradeč.** Dne 21. t. m. je slavilo katol. izobr. društvo »Kres« petletnico svojega obstanka. S svojim prihodom nas je počastil voditelj spodještajerskega nepolitičnega gibanja gosp. dr. J. Hohnjec ter nam v krasnem slavnostnem govoru nanovo poklical v spomin velik pomen našega društva za graške Slovence. Obisk je bil mnogoštevilčen. Pelo se je dobro. Igralci so nam predstavljali gledališko igro: »Naša kri«. Natančneje še poročamo o tem za graške Slovence lepem dnevu!

Š **Novi zvonovi za cerkev v Rajhenburgu.** Slovesno blagoslovljenje naših novih zvonov se je izvršilo v najlepšem redu. Ze sprejem prejel. knezokofa v soboto zvečer je pokazal, da se zavedajo naši farani, kakšne slovesnosti se vršijo pri nas te dni. Nova cerkev, stoječa v vencu vitkih smrek in veselih zastav je bila pri škofovi maši natlačeno polna in še zunaj je stalo dovolj ljudstva, ki ni našlo v cerkvi prostora. Okrog novih zvonov je bilo nebrojno ljudstva, ki je z veliko vztrajnostjo spremljalo lepi obred blagoslovljenja zvonov. Ne samo Rajhenburžane in Videmčane, ampak tudi premnogo drugih bližnjih in daljnih naših dobrotnikov in sodelovalcev smo opazili med veliko množico. Po znameniti in velepomembni pridigi našega premil. nadpastirja se je vršilo darovanje za nove zvonove in nazadnje je še maševal koprivniški gosp. kaplan Jurij Cvetko prvi za škofom v novi cerkvi. Popoldne so potegnili nove zvonove brez vsake nezdode v dične stolpe, odkoder nas bodo v kratkem vabili k službi božji v novi lurski cerkvi.

Š **Poizkušen samoumor na cesti.** Viničar Franc Copot v Ljutomeru si je v samoumorilnem namenu na sredi ceste zasadil nož v prsi in se smrtnonevarno ranil. Prepeljali so ga v bolnišnico. Vzrok poizkušene samoumora so baje družinske razmere.

Š **Požari vsled strele.** Na Bregu pri Ptujju je ob priliki zadnje nevihte, ki je divjala nad Ptujjem in okolico, udarila strela v gospodarsko poslopje Jožefa Breznika. Neki vajenec, ki je vedril v poslopu, je bil od strele omamljen. — V Dravcih pri Ptujju je udarila strela v gospodarsko poslopje posestnika Cafute in ga s hišo vred popolnoma upepelila. Vsaka pomoč je bila brezuspešna. Škoda je precej velika.

Š **Umor iz ljubosumnosti.** V ptujski okolici so se pri ponočevanju stekli fantje. Med njimi sta bila tudi posestniška sinova Štefan Rozman in Franc Požgan. Rozmana je Požgan udaril z lato po hrbtu. To je slednjega tako ujezilo, da je potegnil revolver in ustrelil v Požgana, katerega je zadel smrtnonevarno. Nato je šel Rozman sam se javiti sodišču, kjer so ga zaprli.

Š **Otrok umrl vsled gladu.** Triletni sinček Alojz posestn. Zajkota v Grobelnem je neznano kam izginil, ko je šel k svoji sestri na pašo. Otrok je zgrešil pot in utrujen obležal na nekem travniku v Kamenem. Kljub dolgemu iskanju pa otroka niso mogli najti. Te dni pa so ga kosci našli mrtvega na dotičnem travniku.

Š **Smrt vsled strele.** Sela pri Ptujju: Ob priliki zadnje nevihte je udarila strela v hišo posestnice Roze Jerinko. Jerinko je ravno pri oknu šivala, ko je udarilo. Vsled strele zadeta se je takoj zgrudila mrtva na tla. Tudi hiša je začela goreti. Ljudje prišedši na pomoč so oženj pravočasno pogasili, da se ni razširil. Nevihta je napravila po celi ptujski okolici precej škode.

Ljubljanske novice.

KOROŠKI DAN V LJUBLJANI — PROŠNJA ZA CVETKE.

Vse, ki imajo lepe vrtove v Ljubljani in okolici, lepo prosimo, da nam za »Koroški dan« v Ljubljani pošljejo brezplačno kolikor mogoče lepih cvetk, in sicer vrtnic, nageljev, mačeh, divjih vrtnic, resede, margarit, (velikih), rožmarina, vijol, jasmina. Naj roke naših gospodinj bodo povsod koncem prihodnjega tedna na delu, da spravijo skupaj kolikor mogoče veliko število cvetk! Cvetke naj se pošljejo v soboto 4. julija jutraj od 8. do 12. ure dopoldne gospej Franji Volta, hiša Gospodarske zveze I. nadstropje, Dunajska cesta.

Prosimo na dopisnici do prihodnjega torka blagohotnih obvestil, od kod in koliko cvetk smemo pričakovati. »Slov. Straža« v Ljubljani.

Ij **Za veliki koncert ob prihodu koroških Slovencev v Ljubljano**, na katerem nastopijo: združeni koroški pevski zbor najboljših koroških pevcev in pevk koroških pevskih zborov in pri katerem sodeluje tudi celotni orkester 27. pešpolka ter združeni moški zbor naših ljubljanskih društev, so določene naslednje cene: Sedeži I. vrsta po 5 K, sedeži od II. do III. vrste po 4 K, sedeži od IV. do VI. vrste po 3 K, ostale vrste po 2 K in 1 K. Sedeži na balkonu po 2 K, sedeži na galeriji po 1 K. Stojišča po 60 vin. Vstopnica na koncert velja tudi za ljudsko veselico, ki se prične po koncertu. (Vstopnica samo za ljudsko veselico bo veljala 40 vin.) Začetek ob tri četrt na 5. uro popoldne. Koncert, ki se vrši v veliki dvorani »Uniona« bo nekaj posebnega in bo odkril krasoto koroških slovenskih narodnih pesmi. Koroški pevci in pevke so razdelili pesmi v šest skupin, od katerih je ena lepša od druge. Ker se je nadejati velikega obiska naj bi gostje z dežele po pošti nakaznici poslali denar za več vstopnic na Slovensko krščansko-socialno zvezo v Ljubljani, nakar dobe takoj po pošti vstopnice na koncert. Denarja za vstopnice na ljudsko veselico po pošti ni treba pošiljati.

Ij **Zgradba tržnih lop in hladilnic ob Ljubljani.** — Pogačarjev trg asfaltiran. — Kaj bo z Vodnikovim trgov? Danes opoldne se je vršila ob Ljubljani tržni strugi komisija obč. sveta o zgradbi tržnih lop in hladilnic. Komisija se je soglasno izrekla za to, da se izvršijo stavbe po večjem načrtu, tako da bodo tržne lope ob Ljubljani se gale od poslopja Meščanske imovine dalje mimo semenišča in od semenišča še 40 m dalje tako, da se nehajo ob točki, če se potegne črta od vhoda v Fabianovo hišo do brega Ljubljane. Tam kjer meji semenišče ob Vodnikov trg bo središče naprave, ondi bo tržno nadzorstvo in prepotrebne hladilnice, ki nadomeste sedanje grde, gnjusne »hladilnice« za Mestnim domom. Vhod v tržne lope bode obrnjen proti Pogačarjevemu trgu oziroma šolskemu drevarju in bo vsaka tržna lopa imela nad vhodom 1 meter široko streho, da se obvaruje občinstvo v slučaju dežja. Pogačarjev trg bo asfaltiran, da se trg obvaruje prahu. Do Ljubljane bodo, kakor smo že poročali, vodile stopnice, spodaj pod tržnimi lopami bodo pa skladišča. Ob Ljubljani bo 2 metra širok hodnik. Sedanji Vodnikov trg se bo skoro gotovo na kraju proti Mahrovi hiši zazidal, ostali del bo namenjen za trg ali pa za nasade. Res škoda, da je nesrečna roka postavila ob Grad »Mesni dom«, ker kako krasno bi se lahko napravil od tu iz parkov na obeh trgih prehod na Grad! Želeti bi bilo, da se tržne lope podaljšajo popolnoma do jubilejnega mostu, ker sicer ne bodo imele pravega zaključka.

Ij **Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov** ima v petek, 26. t. m., ob 8. uri v društvenih prostorih sejo, katere naj se radi važnega dnevnega reda vsi odborniki zanesljivo udeležijo.

Ij **Skupina J. S. Z. paznikov prisilne delavnice v Ljubljani**, v kateri so razven 9 vsi pazniki stanovsko organizirani, je imela dne 7. t. m. pri Flegarju na Zaloški cesti svoje redno letno občno zborovanje. Vodil ga je predsednik nadpaznik Papež. Odobrili sta se poročili tajnika (Pogačnik) in blagajnika (Smrečnik). Pri slučajnostih se je razgovarjalo o stanovskih zadevah in se je naprosilo načelstvo J. S. Z., da naj z vsilo dela na to, da se uvedejo oziroma regulirajo starostne doklade po načinu, ki je vpeljan pri pazniških osebju državnih letniških paznikov. Zastopnik centrale (Moškerc) je poročal, da je načelstvo J. S. Z. tozadevno spomenico že vložilo pri deželnem odboru in da načelstvo pričakuje, da se zadeva kmalu ugodno reši. Naglašalo se je tudi, kako

je naporna nočna služba, o kateri se je le čuditi, da jo morejo pazniki zmagati. Dokler se nočna služba ne uredi tako, kakor to zahteva naša socialna doba, je nujno potrebno, da se uvedejo nočne službene doklade, kakršne so n. pr. pri državni policiji uvedene. Želelo se je, da naj bi novi odbor skrbel za to, da priredi od časa do časa družabne večere, da se kolegialnost med uslužbenci goji in da se rodbine paznikov med seboj spoznajo. — Pri volitvah je predsednik nadpaznik Papež odločno izjavil, da predsedništva več ne prevzame. Štiri leta je bil predsednik. »Enoleten dopust mi morate dati, potem magari vozim zopet naprej.« Pri volitvah je bil zivljen za predsednika Kajfež Jurij, za njegovega namestnika Jelnikar Anton, za blagajnika Smrečnik Ivan, za njegovega namestnika Jeglič Anton, za zapisničarja Pogačnik Miha, za njegovega namestnika Majce Karol, odbornik Gradšek Anton; revizorja sta Leben Ivan in Pirc Jakob. Na Smrečnikov predlog se je izrazila navdušeno zahvala odstopivšemu predsedniku Papežu za njegovo požrtvovalno delo. Načelstvo J. S. Z. se je naprosilo, da naj vse potrebno ukrene pri ljubljanskem vodstvu S. L. S., pri klubu ljubljanskih občinskih svetnikov in pri deželnem odboru, da naj se ne odpravi tista brv, ki veže prisilno delavnico z bolnišnico. »Cement naj nam kupijo pa železo, pa zgradimo brv sami s prisiljenci,« je opomnil neki član skupine.

Ij **Hrvatski akademski športni klub v Ljubljani.** Za nedeljo in ponedeljek se nam obetate dve prav zanimivi nogometni tekmi. Z »Ilirijo« tekmuje namreč oba dni znameniti in ljubljancanom po svoji elegantni in fair igri dobro poznati »Haška« iz Zagreba. Kdor se spominja na tekme s »Haškom«, mora priznati, da so bile to najlepše v Ljubljani, ki so gledalcu res vzbudile navdušenost za nogometni šport. »Ilirija« zaključuje s tema tekma svojo pomladansko nogometno sezono in priznati moramo, da je storila prav, da je povabila ravno hrvatske akademike na tekmo, da vidijo zopet na lastne oči, da ljubljansko občinstvo ni tako, kakoršnega je hotelo razupiti z gotove strani. Hrvatje so uživali med nami vedno simpatije in športnim krogom je bil »Haška« vedno mil in drag gost. Naj bi zlasti to pot pokazalo naše občinstvo s številnim posetom, da in kako ve ceniti prave športmane, zlasti še, ako so oni zastopniki bratskega nam naroda. Tekmuje se dvakrat ob vsakem vremenu. Pričetek ob 4. uri popoldne, konec po pol 6. uri. — Za nedeljsko in ponedeljkovo nogometno tekmo so od danes naprej v predprodaji vstopnice po znižanih cenah v Česarčevi in Dolenčevi trafikii in sicer po sledečih cenah: Rezervirani sedeži po 3 K, numerirani sedeži po 2 K, navadni sedeži po 1 K, stojišča po 50 vin. in dijaške ter vojaške vstopnice po 30 vin., dočim so pri blagajnah na dan tekem za iste v prejšnjem sporedu določene sledeče cene: 3 K, 2 K 50 vin., 1 K 20 vin., 60 vin. in 40 vin. Predprodaji se zaključita na dan tekem opoldne.

Umrli so v Ljubljani: Ignacij Egger, železniški čuvaj v pok., 50 let. — Avgust Perko, sobni slikar, 38 let. — Herman Kranz, hišni posestnik, 68 let. — Josip Šusteršič, posestnikov sin, 4 mesece. — Marija Sever, posestnikova žena, 50 let. — Ana Završnik, delavčeva hči, 5 dni. — Cecilija Haidn, železn. skladiščnika vdova, 83 let.

Ij **Na c. kr. državni obrtni šoli v Ljubljani** se vrši sprejem učencev izključno le v jesenskem terminu pred pričetkom novega šolskega leta, in sicer se vpisujejo učenci vedno zadnje tri dni pred otvoritvijo vsake učne priredbe. Natančnejši podatki se nahajajo na črni deski zavoda, objavili se bodo pa pravočasno tudi po domačih dnevnikih in drugih listih.

Ij **Nezgod pri nakladanju mrve.** Ko je predsinocnjem hlapec Leopold Šolar na Tržaški cesti na vozu stoječ nakladal seno, sta konja potegnila voz, vsled česar je Šolar padel na žrt ter si pri padcu v zapestju izpahnil desno roko. Moral je iskati zdravniške pomoči.

Ij **Člani slov. gledališča iz Ljubljane** nadaljujejo gostovanja pod vodstvom režiserja A. Danila, in sicer v nedeljo, 28. junija v Kranju. Vpizori se slika iz življenja Girardina v treh dejanjih »Greh žene«, ki je imela lani v Ljubljani kot slavnostna predstava zelo lep uspeh. To pot nastopi v večji vlogi tudi prirastek slovenskega gledališča, mala Silva.

Ij **Zadruga gostilničarjev in kavararjev v Ljubljani** se obrača tem potom na ono cenjeno občinstvo, ki jemlje pi-jače in drugo iz gostilen in kavaren čez ulico, da naroča svojim uslužbencem, naj isti vestno vračajo posojene vrčke, steklenice in drugo, kar so dobili po

gostilnah na posodo, ker bi se drugače moralo zopet začeti delovati na to, da bodo stranke dajale položnino za izposojene reči, ker se sicer vsled malomarnosti nekaterih strank godi gostilničarjem nepregledna škoda z izgubo posode.

Ij Nesrečni spanec. Včeraj je v bližini Koslerjevega posestva posestnik Škulj iz Iške vasi zaspal na vozu. Konja sta mu vsled tega zašla v jarek. Drog pri vozu je enega konja tako pritislil v jarek, da je konj v jarku utonil, posestnik se je pa rešil.

Ij Zglaševalni urad c. kr. policijskega ravnateljstva bo v soboto, dne 27. junija 1914 radi splošnega snaženja za stranke nedostopen.

Ij Pri g. dr. Benj. Ipavcu je pozabila neka bolnica zlato uro z veržico. Nazaj jo dobi dotična pri omenj. zdravniku.

Zadnje vesti.

INTRONIZACIJA SOLNOGRAŠKEGA NADŠKOFA.

Solnograd. Pri intronizaciji solnograškega nadškofa dr. Kaltnerja bo slavnostni govornik mariborski škof dr. Napotnik, kot papežev komisar pa bo funkcioniral monakovski škof dr. Bettinger.

KONKORDAT SRBIJE S SVETO STOLICO PODPISAN.

Rim. »Osservatore Romano« poroča: »Dne 24. t. m. ob 11. uri dopoldne so se v apartamentih državnega tajnika Merry del Vala zbrali državni tajnik kot pooblaščenec Sv. Očeta in dr. Milenko Vesnić, pooblaščenec srbskega kralja ter drugi dostojanstveniki. Pooblaščenca sta izmenjala svoji pooblastili in odobrili jih, sta podpisala konkordat, ki se je srečno sklenil med Srbijo in Sveto Stolicco. Nato se je dr. Milenko Vesnić podal k Sv. Očetu, katerega je nagovoril s plemenitimi besedami, nakar je Sv. Oče vznemeno odgovoril. Oba sta si čestitala k doseženemu uspehu in izrekla najgorečnejše želje, da se s tem otvorijo prijateljski odnosi med Srbijo in Sveto Stolicco.«

— Italije objavlja besedilo konkordata. Obstoja iz 22 členov. Določa se, da se bo katoliška apostoliška rimska vera v srbskem kraljestvu svobodno in javno izvrševala. Ustanovi se cerkvena provinca z nadškofijo v Beogradu in škofijo v Skoplju. Oba bosta v cerkvenih rečeh naravnost in izključno odvisna od Svete Stolice. Preden škofa Sveti Oče imenuje, naznani vladi kandidata, če ima vlada zoper njega kak pomislek političnega značaja. Škofa bosta ustanavljala župnije in imenovala župnike v sporazumu z vlado. — Poleg konkordata pa se je podpisal še protokol, glasom katerega so določene in posebi imenovane cerkvene naprave, ki so lastnina Avstrije, pustijo pod njenim protektoratom.

Belgrad. Konkordat določa: Srbska katoliška cerkvena provinca se deli v škofijo, ki obsega vse kraje Srbije pred balkansko vojno, z nadškofijskim sedežem v Beogradu, in s škofijo z novoosvojenimi kraji, s sedežem v Skoplju. Belgrajškega nadškofa in skopeljskega škofa imenuje papež. Nadškof in škof imata pravico nadziranja verskega pouka v vseh katoliških šolah. Zakoni, tudi mešani, ki jih sklepajo katoliški duhovniki, so v Srbiji veljavni. Bogoslužni jezik je staroslovenski in latinski.

ČEŠKI SOCIALNI DEMOKRATI PROTI § 14.

Praga. Izvršilni odbor češke socialne demokracije je imel včeraj skupno sejo s klubom socialno-demokratskih državnih poslancev, v kateri so zborovalci izjavili, da bi pomenilo aktiviranje proračuna potom § 14. direktno kršenje postavnih določb. Sklenilo se je uvesti proti neustavnim razmeram na Češkem veliko akcijo. Razpravljalo se je tudi o položaju v deželi in predlogi nemško-čeških poslancev.

KLOFAČEVA »ZLATA GOS« NA DRAŽBI.

Praga. Zastopnik mestne hranilnice dr. Podlipny je vložil pri deželni sodišču predlog za prisilno dražbo hotela »Zlata gos« v Pragi, ker njegov lastnik poslanec Klofač ni plačal hranilnici v gotovem zapadlih obrestih in obveznostih v znesku 68.100 K.

PREHRANJEVANJE VOJAŠTVA.

Dunaj. »Zeit« poroča, da se namerava glede prehranjevanja vojaštva izvršiti nekatere izpremembe. Sedaj dobivajo vojaki za zajtrk prežganko ali črno kavo. Sedaj nameravajo uvesti za zajtrk mleko, bodisi samo, bodisi s kavo, zlasti v onih krajih, kjer se dobi mleko poceni. Ugodno so tudi izpadli poizkusi s suhim mlekom, ki je zmešano z gorko, vodo izborno nadomestilo

za sveže mleko. Črna kava nima nobene redilne vrednosti in je celo prežganka boljše, kar se tega tiče. Vsekakor se morajo vojaki boljše prehranjevati in bi gotovo bilo veliko boljše, ako bi se jim namesto črne kave dajalo mleko. Tudi v zadnjih delegacijah se je priporočalo preskrbovanje vojaštva z mlekom in vojaška uprava se bavi sedaj z rešitvijo tega vprašanja.

KDO JE KONFIDENT »WIENER«?

Praga. Češki listi priobčjujejo izjavo soproge trgovca Traederja, da je Traeger že lani zaradi nastalih diferenc izstopil iz narodnosocialne stranke in da so neresnične vse obdolžitve, da bi bil on policijski konfident »Wiener«. Traegerjeva soproga poziva vse one, ki vedo kaj nečastnega o njenem možu, naj nastopijo s konkretnimi obdolžitvami, da se bo mogla dognati resnica pred sodiščem. Nadalje pravi, da je njen soprog sedaj tako težko bolan, da se sam ne more braniti proti obdolžitvam, ki so jih priobčili razni listi.

IZ ALBANIJE.

Dunaj. Poročilo italijanske agencije »Stefani«, da je bil Prenk Bib Doda od vstašev vjet in poražen, še sedaj ni potrjeno. Čudno je, da so po dozdavnem porazu Prenk Bib Dode še vedno prihajala poročila o njegovem prodiranju. — Albanski poslanik na Dunaju Murah Eddin Bej je apeliral na Evropo, naj stori svojo dolžnost in državi Albaniji priskoči na ta način na pomoč, da pošlje v Albanijo proti vstašem mednarodne čete.

Rim. Prenk Bib Doda je bil s svojimi 4000 Albanci poražen in sam vjet. Del njegove vojske je ujet, en del pa popolnoma pobit. Poleg Elbassana so se vstali tudi polastili kraja Berat.

Drač. Ranjenci pripovedujejo, da je akcijo vstašev energično vodil Essad paša iz Italije.

Drač. Bivši kabinetni tajnik kneza Wieda kapitan Castoldi je imenovan za atašeja v italijanskem poslanstvu.

BOLEZEN KRALJA PETRA.

Belgrad. Srbski tiskovni urad odločno dementira poročila nekaterih listov, da se misli kralj Peter popolnoma opovedati kroni. Kralj je prestolonasledniku izročil začasno vladno, ker boleha na poapnenje arterij in odide v zdravilišče. Tudi vesti v združitvi Črne gore s Srbijo pod vladno srbske dinastije so brez vsake podlage.

SKADER V NEVARNOSTI?

Skader. Tukajšnji muslimani nameravajo tudi vstajo proti kristjanom. Upati je, da mednarodne čete vzdrže mir.

GRČIJA ZOPET KUPILA LADJE.

Atene. Vlada je kupila 6 torpedolovcev in štiri podmorske čolne.

RUSIJA SE PRIPRAVLJA.

Peterburg. Duma je v tajni seji sprejela 14 vojaških zakonov, in sicer glede zgradbe nove tovarne za smodnik, podaljšanja vojaške službe za tri mesece, zgradbe strateških cest na zapadni meji, povečanja črnomorskega brodograjskega podjetja in perijodi 1914—1917, min. avijatič, 100.000 rubljev za tajne namene mornariškega ministrstva za leto 1914, prepovedi izvoza konj v Evropo i. t. d.

SVETOVNA RAZSTAVA V SAN FRANCISCO.

Praga. Nemški listi poročajo, da bo glavni zastopnik Avstro-Ogrske na svetovni razstavi v San Franciscu leta 1915. bivši trgovinski minister dr. Baernreithner.

VOJVODA SACHSEN - MEININGEN UMRL.

Meiningen. Umrl je danes vojvoda Sachsen-Meiningen Jurij II. v 88. letu starosti.

STAVKA PISMONOŠ V PARIZU KONČANA.

Pariz. Danes se je končala stavka pismonoš, ker jim je senat obljubil zvišati stanarino.

REVOLUCIJSKA ZAROTA V ECUADORJU.

V Quayaquilu so odkrili zaroto proti predsedniku Plasi, ki so ga nameravali zarotniki umoriti in proglašiti za začasnega predsednika kneza Concho.

Mnenje gospoda dr. H. Werthelmerja

v Franzensbadu.

Gospod J. Serravallo

v Trstu.

Vam potrjujem, da Vaše železnato kina - vino Serravallo je izborno in mi je prav dobro rabilo pri zdravljenju slabokrvnih.

Franzensbad, 4. oktobra 1911.

Dr. Wertheimer.

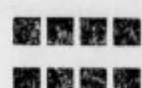
Pazite in prepričajte se!

Od dobrega najbolje

se kupi po najnižji ceni pri

2017

F. ČUDEN

Ljubljana 80 Prešernova ulica 1.

Fine zanesljivo idoče ure, uhani, prslani itd.

Nov cenik zastoj in poštne prosto.

Primorske vesti.

p O Šiškovčevi kandidaturi ob istrskih deželnozborskih volitvah se nam poroča z ugledne in verodostojne strani: Z ozirom na vest, ki jo je priobčil tudi »Slovenec« dne 19. t. m., da se je tudi g. Karlo Šiškovč, posestnik in trgovec v Črnomkalu, nahajal med avtokandidati proti našima kandidatoma Škrbcu in Valentiču, ki ju je postavilo »Politično društvo« in katera sta bila tudi srečno izvoljena, blagovolite priobčiti to-le: Gospod Karlo Šiškovč se je o priliki teh volitev obnašal kakor pravi rodoljub, svest si svoje narodne dolžnosti ter je velikokrat z besedo in delom pokazal, da mu je vprašanje narodne časti, narodne discipline zelo pri srcu. On je javno v časopisih, na raznih sestankih, skupščinah, v privatnih pogovorih nešteto izjavil, da nikakor ne misli kandidirati ter se je tudi z gmotnimi žrtvami živo zavzel za narodne kandidate. Ako so se kljub temu našli ljudje, ki so zanj glasovali, so to storili proti njegovi volji, kar je njemu najbolj žal.

p Pretep med nemškimi in slovenskimi železničarji v Trstu. 24. t. m. ponoči ob 1. uri sta se na polic. inspektoratu v ulici Navali v Trstu zglasila slovenska železničarja 29letni Matija Šmajher in 25letni Franc Kokelj in naznanila, da sta ju napadla dva nemška železničarja. Oba sta krvavela na glavah iz več ran, prizadetih z nekim rezilom. Poklicali so zdravnika z rešilne postaje; medtem je pa že neki redar privedel tretjega ranjenca iz boja: železničarja Baumanna, ki je trdil, da sta ga onadva napadla in se je on le branil. Vso stvar je vzela v roke kompetentna oblast.

p Mlada tatica. Služkinja, 18letna Ivanka Babuder, doma iz Lokve pri Materiji je po malem izmaknila svoji gospodinji 1500 kron ter več perila. Gospodinja omenja v svoji ovadbi, da sumi svojo služkinjo tatvine, ker je ista vedno imela denar, čeprav ji ona že pet mesecev ni plačala zaslužene plače.

p Sviloprejski trg v Gorici. Včeraj je bil za Gorico in okolico otvoren sviloprejski trg. Na trg so pripeljali 283 kokonov. Prodajali so kokone po 3—3, 29 K kg.

2120

Oklic.

A 12/14

Dne 1. julija 1914 ob pol 9. uri dopoldne vršila se bo pri tem sodišču

prostovoljna dražba

zemljišča vl. št. 217 k. o. Tržič, obstoječega iz enonadstropne hiše z vrtom št. 124 v Tržiču.

Hiša stoječa ob cesti Tržič-Podnart ima prostorno klet in je pripravna za trgovino z vinom ali pa tudi za kako obrt, posebno za sodarsko obrt, ki se v njej že več let izvršuje. Izklicna cena določena je na 12.000 K.

C. kr. okrajno sodišče v Tržiču.

dne 23. junija 1914.

Naročajte „Slovenca“!

Glavnik za barvanje las

Potom priprostega česanja se pobarvajo sivi in rudeči lasje vristno plavo, rujavo ali črno. Popolnoma neškodljivo! Rabljivo leta in leta. Na tisoče v rabi. Komad K5-.

Razpošilja: I. SCHÜLLER, Dunaj III, Krieglergasse 6 II. 1187

Steckenpferd-lilijino mlečno mlo

Bergmann & Co., Tešin ob Labi
Je slejkoprej neobhodno potrebno za racionalno negovanje kože in lepote. Vsaki dan pohvalnice. Dobi se povsod & so vin. 744

VINO

je zelo poceni, ker je še mnogo starega in se bliža novo. Kdor ga želi naročiti, naj se obrne na 2103

Ano Maljavac, Roč-Istra.

Koncert-citre

boljše vrste, že nekoliko rabljene, kupi M. Logar, Ilirska ulica 20, I. nadst. na levo. 2122

Lepo

2121

posestvo

z dobro vpeljano gostilno na jako lepem kraju Gorenjske se proda za prav nizko ceno. Ponudbe na »Anončno ekspedicijsko« Jos. Hočevnar v Ljubljani.

Dolžan, Knjiga uradnih vlog.
Cena 3 K, eleg. vez. 4 K se je v kratkem času, odkar je izšla, že zelo razširila in priljubila vseh krogih. O tem pričajo najjasnejše priznanja, ki dohajajo založništvu glede te knjige dan za dnem. Knjiga je v resnici izredno praktična in porabna za vse prilike. Politične, vojaške, finančne, sodne in obilno drugih vlog, ki so v knjigi lepo razdeljene po strokah, so tako izbrane, da so skoro vedno porabljive take kot so, ali pa zahtevajo prav neznatne izpremembe. Ta koristna in vsakemu potrebna knjiga se dobi v **Katoliški Bukvarni v Ljubljani**.

Kavarna J. Zalaznik
priporoča vsem Ljubljancem in gostom z dežele
najboljši zajtrk
kakor priznalo dobro belo kavo, čokolado, karkao, čaj, fine likerje in najtinejše pecivo. 3319

Prosim, oglejte si predležene oblike nog, in ne bodete prišli težko do prepričanja, da oblika čevlja ne sme biti poljubna, temveč obliki noge popolnoma prilagojena. Človeške noge niso vse enake oblike, vsaka noga ima svoje posebnosti, in te posebnosti upoštevati je dolžnost vsakega izkušen. veščaka.

Poskusite pri: 335

Fran Szantner

specialist za ortopedična in anatomska obuvanja

Ljubljana, Selenburgova ul. 4.

Lepa poletna stanovanja

s kompletno sobno in kuhinjsko opremo

se še oddajo pri g.

2039

Fran Jarcu

v Medvodah (Gor.)

Trgovski sotrudnik

mešane in manufakturne stroke želi premeniti službo v trgovino na deželo. Vstop po dogovoru. Prijazne ponudbe pod »Sotrudnik 2100« na upravo »Slovenca«.

2100

Prodasta se dve lepi

svilnati obleki

ženske gorenjske narodne noše.

Pavla Babič v Kranju, Savsko predm. št. 8.

Poziv na p. t. duhovščino!

Morsko kopališče Gradež

pri Ogleju.

Kakor prejšnja leta je hiša duhovniškega podpornega društva »Pio Sovvegno« na razpolago tudi letos meseca junija, julija in avgusta odpočitka in razvedrila potrebnim duhovnikom. Cena za hrano in postrežbo je zelo zmerna. - Pojasnila daje predsedništvo »Pio Sovvegno« v Corici (Corte S. Mario 7.)

1870

Kdor želi svojo sedanjo negotovo in slabo plačano službo zamenjati z boljšo, išče dobrega in lahkega postranskega za-
kdor služka,
kdor uživa ugled in zaupanje pri svojih prijateljih in znanih,
kdor se ne plaši pred akvizicijskim poslom, če se mu dobro izplača,
ta naj nemudoma sporoči svoj naslov pod: »Poštni predal 47«, Ljubljana.

1875

Na najvišje povelje Njegovega ces. in kralj. Apostolskega Veličanstva.

30. c. kr. državna loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

Ta državna loterija vsebuje 21.146 dobitkov v gotovini v skupnem znesku 625.000 kron.

Glavni dobiček znaša:

1808

200.000 kron

Srečkanje se vrši javno na Dunaju dne 2. julija 1914. Srečka stane 4 krone.

Srečke se dobe pri oddelku za dobrodelne loterije na Dunaju III., Vorderer Zollamtsstrasse 5, v loterijskih kolekturah, v tobakarnah, pri davčnih, poštah, brzojavnih in železničnih uradih, v menjalnicah itd.; igralni načrti za kupee srečk zastoj. — Srečke se dopošljejo poštne prosto.

Od c. kr. generalnega ravnanstva za državne srečke (oddelek za dobrodelne loterije).

Narodno romanje v Lurd s posebnim vlakom.

Začetek romanja dne 12. avgusta!

2047

Romanje bo trajalo: skupina A) 14 dni, skupina B) 16 dni.

Romarski skupini potujeta: A) Ljubljana, Ponteba, Verona, Milan, Vintemille, Marseilles, Lyon, Genf, Maria Einsiedeln (Švica), Inomost, Franzensfeste, Ljubljana. — B) do Lurda kot skupina A, nazaj skozi Bordeaux, Paris, Basel, Zürich, Inomost, Bad Gastein, Ljubljana.

Programi se dobe pri preč. gosp. Ant. HRIBAR-ju v Zalem logu pri Železnikih, in pri g. Lamb. MALLY-ju, trgovcu, Medija-Izlake pri Zagorju.

RADIUM

STRAPAZ-IN TKANINE

tovarne B. SPIEGLER in SINOVI, Hronov

so izdelane iz najfiniješe Amerike - preje ter so v lepoti in trpežnosti neprekosljive. Imajo prednost, da ostanejo v perilu snežnobele ter so znatno cenejše kot konkurenčni izdelki. Dobivajo se v poljubni širjavi in debelosti za vsakršno živотно ali posteljno perilo v manufakturni trgovini

J. CIUHA, LJUBLJANA, Pod Trančo.

Zahtevajte vzorce za pralno preizkušnjo.

Nikaka prevara!

Ne zamenjavajte z enakimi ponudbami!

Med bralce tega lista razdelimo **30.000 parov** prazničnih elegantnih čevljev na sadro iz najboljšega trpežnega usnja z dobro podkovanimi podplati, kakor kaže slika, za dober glas naše trgovice. Plača se samo delo t. j. K 5-50 za 1. vrsto moških ali ženskih čevljev. 2. vrsta moških ali ženskih čevljev na sadro za nedelje in praznike z vijetimi petami par sa K 6-50. Poslujemo vsakomur po želji. Zamenja dovoljena, torej nikak riziko! Po povzetju pošlje pri c. kr. trgovskem sodišču protokolirano razpoložljiva čevljev

Franc Humann, Dunaj II., Aloisgasse 3/10 R.

Vaše priporočilo nam prinese korist. Tisoče priznanih pism. Krščanska svetovna trdka.

1398

Tovarne za Asbestskrilj „Zenit“

družba z omejeno zavezo Mor. Žumberk

dobavljajo najboljši in najcenejši

krovski material.

500 kron!

Vam plačam, ako Vam moj uničevalec „RIAMAZILO“ ne odpravi Vaših kurjih oces bradavic in trde kože v treh dneh brez bolečin. Cena lončku z jamstvenim pismom K 1—, 3 lončki K 2-50. Na stotine po-hvalnih in priznanih pism.

3642

Kemeny, Kaschau (Kassa) I.

Poštni predal 12/160, Ogrsko.

Domača tvrdka

Zunanja naročila obratno

Cene brez konkurence

Modni salon Marija Götzl

Priporočamo domačo solidno tvrdko

Velika zaloga damskih in otroških slavnikov v najnovejših oblikah vseh vrst ter športnih čepic

Židovska ul. 8

Zalni klobuki vedno v zalogi

Popravila se sprejemajo

Najboljši nakup vsakovrstnih modernih in trpežnih

čevljev

je v zalogi lastne tovarne

PETER KOZIKA & K^o LJUBLJANA NA BREGU.

Cene za gospode K 14.—, 17.—, 20.—

" " dame " 12.—, 15.—, 18.—

" " dečke ^{36/39} " 10.—, 12.—

" " otroke K 5.—, 6.—, 7.—, 8.—

Garantirana kakovost po teh cenah. Cenejše vrste od kron 1-50 naprej.